

Asia: VN/35317/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

1. Esitys varojen kohdentamisesta saatavan osille

Lausuntonne yleisesti varojen kohdentamista saatavan osille koskevista muutosehdotuksista.

Ehdotus ulosmittauksella kertyneitten varojen kohdentamisesta ensin velan pääomalle ja sopimuskorolle ennen viivästyskorkoa on pääosin kannatettava.

Suomen velalliset ry on aktiivisesti ajanut pääoman maksun ensisijaisuutta yhtenä keinona helpottaa velallisen ulosottotaakkaa.

Muita keinoja olisivat velkojen myymisen kieltäminen kauppatavarana. Mikäli sellaista harrastettaisiin, velalliselle olisi tarjottava mahdollisuus ostaa velkansa markkinoilta samalla hinnalla kuin sitä velkojen kierrättäjäkauppureille tarjotaan; velkojen vanhentumisaikojen sääntely; koron ja viivästyskoron uudelleen määrittely; oikeudenkäyntikulujen kohtuullistaminen jne.

Pääpiirteittäin nyt puheena olevan esityksen mukaan ulosottokaarta muutettaisiin 4 vuoden ajaksi siten, että ulosmitatut varat kohdennettaisiin ensin velan pääomalle ja viivästyskorolle, mikäli perittävänä on kuluttajaluotto.

Esityksen suunta on oikean lainen, mutta se kohdistuu epätasaisesti niin eri velallis- kuin velkojaryhmillekin. Suurin ongelma muodostuu siitä, että tämä kokeilu käsittäisi vain kuluttajaluotot ja niitä ovat mm kulutusluotot, luottokortit, joustoluotot, osamaksusopimukset sekä asunto- ja opintolainat.

Ulosotossa velalliselle on yleensä kertynyt myös muuta arkipäivän velkaa kuten puhelin-, sähkö-, vuokra-, vakuutus-, terveydenhoito-, sakko- ym maksuja, jotka eivät kuuluisi ehdotuksen mukaan esityksen piiriin. Näin ollen yksittäiseen velkaan kohdistuva muutos tuskin toisi mitään korjausta velallisen kokonaistilanteeseen. Vasta kokonaisvelkojen sisällyttäminen kokeiluun voisi tuoda oikeaan osuvia vaikutusarviointeja ja huojennusta velallisen tilanteeseen.

Yhdistyksen kanta on, että ehdotettuun kokeiluun sisällytettäisiin kaikki henkilön ulosotossa olevat velat. Se olisi kaikkia velallisia kohtaan selkeä, oikeudenmukainen menettelytapa, jolla voitaisiin saavuttaa tavoiteltu hyöty eli velkaantumiskiirteen katkaisu. Näin menetellen myös kaikkia velkojia kohdeltaisiin tasavertaisesti ja yhdenmukaisesti.

Yksityishenkilöiden velkajärjestelylain mukaan on mahdollinen velkojen lyhennyskeino pääomasuoritusten ensisijaistaminen. Tätä hyväksi koettua ja jo testattua menettelyä voisi hyvin soveltaa myös ulosoton piiriin.

Tällaisella menettelyllä ei myöskään olisi tarvetta sellaiselle ulosoton tietojärjestelmämuutosten paineelle, jollaista ennakoidaan. Tietojärjestelmien automatisointi tämän tapaista väliaikaista kokeilua varten veisi kauan aikaa ja olisi kallista.

Kokeilun aikarajaus on liian lyhyt. Sille on esitetty syyksi, että vasta vuoden 2024 alusta tietojärjestelmät pystyisivät tuottamaan kokeiluun tarvittavan, kohdennetun aineiston. Jos kokeilun alku ajoitettaisiin vuoden 2020 alkuun ja kokeilun kohteena olisivat kaikki ulosottoperusteiset velat, mitään järjestelmämuutoksia ei tarvittaisi.

Lausuntonne muutosehdotuksen kohdentamisesta kuluttajaluottoihin.

Ehdotuksessa on lähdetty pelkästään yksittäisen saatavan tarkastelusta, kun pitäisi keskittyä kokonaisuuteen, tavoitteeseen saada ylivelkaantumisen kuriin.

Se edellyttää, että kaikki osapuolet osallistuvat. Niin velalliset, velkojat kuin ulosottokin. Tähän mennessä on velallinen kärsinyt elinkautista, hän on ollut liki lainsuojaton. Joka taho on riistänyt ja rankaissut velallista yhä kohoavin vaatimuksin ja kustannuksin jokaisessa käsittelyportaassa: velkoja, perintätoimisto, oikeuslaitos, ulosotto... Alun perinkin vähävaraisen henkilön parin kymppin saatavasta on kehitetty monen sadan euron yhä korkoa kasvava ja tuottava "sijoitusomaisuus", vaikka se olisi jo merkitty alkuperäisen velkojajärityksen luottotappioksi.

Siksi on tärkeää, että tällaista muutuskokeilua ei rajoiteta koskemaan vain kuluttajaluottoja vaan toimenpiteiden on kohdistuttava henkilöiden ulosotossa olevaan kokonaisvelkaan. Seuraavana tavoitteena on oltava koko velanperimisjärjestelmän kokonaisuudistus.

Valmistelua jatkettava tässä hengessä.

Lausuntonne varojen kohdentamisjärjestyksen muuttamisen alkamisen edellytyksistä (kuluttajaluoton perimiseksi ollut vuoden aikana vähintään 9 kuukauden ajan voimassa toistuvaistulon ulosmittaus tai maksusuunnitelma, josta tulleet kertymät ovat lyhentäneet vain saatavan korkoa).

Yhdistys on ehdottanut muun laista periaatetta, jonka mukaan kohdentamista ei suoritettaisi vaan tarkasteltaisiin henkilön ulosotossa olevaa kokonaisvelkamäärää.

Lausuntonne varojen kohdentamiseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

Tällaisenaan ehdotetulla lailla ei tule olemaan mitään merkittävää vaikutusta velallisen asemaan. Joka tapauksessa kokeilun, tietojärjestelmien uusimisen, valmistelun, lainmuutoksen, koulutuksen jne vaatima aika tulisi olemaan vuosia.

Yhdistys on ehdottanut, että tarkastelujakso ajoitetaan alkamaan 1.1.2020 ja tarkastelukohteeksi otetaan koko henkilöiden ulosottokanta. Aineisto on valmiina käsiteltäväksi, samoin tietojärjestelmä. Vaikutusarviointit voidaan siis tehdä jo olemassa olevasta aineistosta.

Lausuntonne varojen kohdentamista koskevan lain voimassaoloajasta.

-

2. Etäosallistuminen ja videotallenteen tekeminen

Lausuntonne etäosallistumista toimituksiin ja ulosottoselvitykseen koskevista ehdotuksista.

Koska ulosoton toimipisteitä on laajalti leikattu, henkilökohtainen osallistuminen ulosottoselvityksiin on tehty liki mahdottomaksi.

Etäyhteydet ratkaisevat yhteydenpidon, mutta on varmistuttava, että kaikilla velallisilla on kykyä, taitoa ja laitteet osallistumiseen.

Lausuntonne videotallenteen tekemistä ja säilytysaikaa koskevasta ehdotuksesta.

Kaikki aineisto on säilytettävä niin kauan kuin henkilöllä on ulosotettavaa velkaa.

Velallisten yksityisyys ja tietoturva on taattava. Velallisella on oltava mahdollisuus päästä hänestä tehtyyn aineistoon olipa se kirjallista, äänite tai video.

3. Muut ulosottokaaren muutokset

Lausuntonne muista ulosottokaareen ehdotetuista muutoksista.

-

Wasenius Mirja
Suomen velalliset ry